

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Nr. 137 / IANUARIE 2023

137

„Formele fără fond” ale evaluării

| **IULIANA GALEȘ**

Cum influențează cadrul didactic inteligența emoțională a copiilor?

| **LUCIA MIRICĂ**

Caracter și educație școlară

| **FLORINA-MAGDALENA ONAGA**

Contribuția educației fizice la actul educațional

| **GHEORGHE MIHĂILĂ**

Utilizarea instrumentelor digitale la elevii cu tulburări specifice de învățare

| **DUMITRIȚA POSTOLACHE**

Strategii și metode didactice, între tradițional și modern la orele de biologie

| **GEORGETA-IRINA RUSU**

Importanța lucrului extrașcolar la informatică

| **LILIANA BLĂNIȚĂ**

Implicarea părinților în activitățile din grădiniță

| **LAURETA-SPERANȚA BANEA**

Proiectele educaționale, între creativitate și inovare. Să citim împreună

| **LUMINIȚA TOMUȚA**

Teoriile învățării – modalități de integrare în practicile educaționale

| **OZANA COZMA**

Editor: Institutul pentru Educație

Online: www.iteach.ro/experientedidactice

Partener: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista "iTeach: Experiențe didactice" aduce în prim plan experiența și expertiza cadrelor didactice.

Apare lunar, din septembrie 2011.

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:
iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X
ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **Institutul pentru Educație**

www.iEdu.ro | 0722.458.000 | office@iEdu.ro | echipa@iTeach.ro

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54
București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

conf.univ.dr. Olimpius ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru
Formarea Profesorilor)
Doru ȘTEFĂNESCU (fundația
Institutul pentru Educație)
lect.univ.dr. Oana GHEORGHE (Universitatea Națională de Arte București, Departamentul
pentru Pregătirea Personalului Didactic)
conf.univ.dr. Simona VELEA (Școala Națională de Studii Politice și Administrative,
Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic)
conf.univ.dr. Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru
Pregătirea Personalului Didactic)
drd. Alexandra ARAMĂ (Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație)

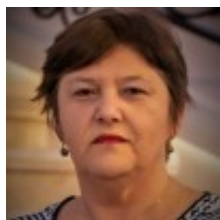
PAGINA REVISTEI:

iTeach.ro/ExperienteDidactice

„Formele fără fond” ale evaluării

De **Iuliana Gales**

Liceul Teoretic Dositei Obradovici, Timișoara (Timiș)

De curând am avut o experiență neplăcută, dar, cumva, nu tocmai neașteptată. Am dus o clasă de liceeni în laboratorul de informatică și le-am dat ca sarcină de lucru să creeze un material ppt sau doc nu foarte lung cu imagini și text minimal despre tema lecției curente. În timp ce lucrau, mă deplasam printre ei, iar observațiile au fost surprinzătoare în sensul negativ: mulți, prea mulți, nu știau să caute informația, nu știau să selecteze, nu știau să editeze materialul. Veți spune că i-am luat pe nepregătite, că nu au avut timp suficient. Asta bombăneau și unii dintre elevi la sfârșit, deși modul în care au lucrat demonstra lipsa unor instrumente de lucru. Dar, cu câteva luni înainte primiseră din timp o temă asemănătoare, iar rezultatul a fost și mai slab. De fapt, ce nu e în regulă? Ce mecanism lasă elevul în stadiul de analfabet funcțional? Căci asta ești dacă nu poți face altceva decât rezolva la infinit exerciții repetitive.

Aceste experiențe de la clasă provoacă orice cadru didactic la reflecție. Cum evaluăm și când considerăm că elevul are competențele presupuse ca existând? Fiecare evaluare națională este un prilej de discuție legat de uniformizarea și obiectivizarea evaluării, dar se poate cu adevărat?

Soluția pentru obiectivitate, pentru o evaluare cât mai corectă, este alcătuirea notei, această „etichetă” publică, din mai multe tipuri de itemi, astfel încât să ne apropiem cât mai mult de imaginea reală a ceea ce poate face elevul.

Când este vorba de evaluări, fie cele uzuale, fie examene, se cer „modele”, respectiv exersări. Este firesc să știi cum va arăta testul, dar oare poate un șir de itemi repetitivi să demonstreze competența reală? De exemplu, o cerință care apare foarte des este: „Alcătuiești propoziții cu sa/s-a.” Majoritatea elevilor unei clase o rezolvă cu succes. Dar o parte dintre cei care au „demonstrat” că știu utilizarea corectă a ortogramelor greșesc, în cadrul aceluiași test, când trebuie să scrie un text liber nu mai respectă regulile. Explicația constă în tendința unora de a memora, așa cum în clasa întâi unii elevi memorează cuvintele de pe pagina abecedarului și, în loc să citească, reproduc. În cazul ortogramelor există un număr relativ restrâns de astfel de cerințe, deci nu e greu să reții câteva perechi corecte. Dar în scrierea unui text trebuie să te concentrezi și asupra conținutului, și asupra altor eventuale cerințe, deci corectitudinea gramaticală, care ar trebui să fie un automatism, nu mai e o prioritate și astfel apar greșelile. Încă ne bazăm destul de mult evaluarea pe repetarea unor informații, pe urmarea mecanică a unor algoritmi, dar realitatea ne pune în față cu „teste” neexersate, astfel încât capacitatea noastră de a ne folosi de aptitudinile și informațiile disponibile face diferența.

Revenind la experiența căutării informației, a prelucrării ei și a integrării într-un material propriu, o primă problemă au fost cuvintele-cheie pe care s-a bazat căutarea. Unii dintre elevi au reținut exclusiv un cuvânt din cerință și, indiferent de rezultat, nici nu încercau să folosească alte cuvinte sau să înainteze printre paginile oferite de motorul de căutare. În acest caz vorbim de lipsa gândirii critice, de acceptarea rapidă, fără rezerve, a oricărei informații. *Fake-news*-urile prind imediat acest tip de public care lasă decizia selecției pe seama unui dispozitiv și are încredere în net, așa cum altă dată unii oameni aveau încredere absolută în ce „s-a zis la televizor/radio” sau „e scris în ziar”. Mai departe, cuvintele de căutare au dus de foarte multe ori la informații irelevante pentru tema dată. În mod normal căutarea ar fi trebuit să continue, folosind alți termeni de intrare, dar nu, au fost luate *copy-paste* niște fraze și imagini și puse pe un slide cu argumentarea senină: „Asta am găsit.” La sfârșitul timpului de lucru a existat și valorizarea pozitivă: „Am făcut. Uitați câte poze am pus. Uitați cât scris este.” Totul se măsoară cantitativ sau în funcție de aspectul slide-ului. Chiar și atunci când s-a ajuns la niște surse potrivite, nu de puține ori s-a copiat pur și simplu totul, astfel încât slide-uri întregi erau acoperite de text scris cu caractere foarte mici, unele cuvinte păstrând încă hyperlink-ul către altceva.

Exemplul de mai sus este una dintre multele situații în care componenta de evaluare e discutabilă. De foarte multe ori acest gen de sarcină de lucru, crearea unui material multimodal pe o temă dată este considerat „proiect” și este parte a unei evaluări de unitate de învățare sau chiar evaluarea în sine. (O mare parte a notelor la unele discipline se dau pentru asemenea producții, individuale sau de grup, dar înscrise în seria „să facem ceva pentru notă”.) Pare o alternativă mai facilă, deși nu ar trebui, la evaluările clasice. În realitate, acest tip de sarcină ar trebui să valorifice un număr important de competențe inter și transdisciplinare și ar fi parte a învățării experiențiale.

Cum ar trebui să regândim evaluarea? În primul rând ar trebui să ne distanțăm de evaluarea-notare, clasificatoare, care a devenit în mare măsură o activitate administrativă irelevantă. Cu ocazia admiterii la liceu revine discuția despre uniformizarea evaluării, despre obiectivitatea ei, dar, dincolo de discuțiile la cald, știm că acest lucru e imposibil.

S-a vehiculat ideea unor teste unice, așa cum au fost în urmă cu mulți ani tezele unice. Lăsând la o parte fraudă, rămân situația următoare: „La școala x toți elevii au luat sub 4. De ce? De ce există diferențe mari față de notarea curentă? Ce e de făcut?”.

Cauzele sunt multiple, obiective și subiective, care țin de școală și care țin de comunitatea locală, respectiv de societate. Sunt remediabile într-un interval scurt de timp? Nu, nici măcar cele care se află în curtea școlii. Cum se explică diferențele mari dintre media de la clasă și cea de la evaluările naționale? Considerând că profesorul e de bună credință, cauza se află tocmai în ideea centrării pe elev, a aprecierii efortului individual. De exemplu, elevii se află în situații defavorizate. Simplul fapt că vin la școală, participă la activități, dau tot ce pot în situația de învățare face ca evaluarea să aprecieze efortul, „realizarea” din acel moment și nu standardul național. Evaluarea, ca finalitate, depinde de „intrări”, or nu există date, condiții identice în toate instituțiile de învățământ.

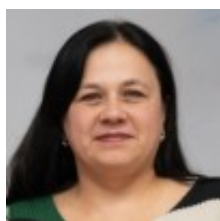
Ce putem face în activitatea curentă? Să păstrăm „buna măsură” și

să diversificăm metodele de evaluare. Să punem elevii în situații cât mai apropiate de cele pe care realitatea le impune pentru a-i face să rezolve situații posibile. Să-i învățăm „făcând”, să-i învățăm „spiritul critic” care înseamnă să pui întrebări legate de valabilitate unor informații, de corectitudinea și utilitatea unor demersuri. Nimeni nu te va pune să alcătuiești propoziții, dar toată lumea va auzi cum le faci. Bineînțeles că rămân utile și evaluările clasice, cu itemi obiectivi și semiobiectivi, care sunt o fotografie punctuală a unui moment din procesul cunoașterii, dar „compunerea” unei note din mai multe tipuri de evaluare, inclusiv evaluarea progresului personal, se apropie mai mult de corectitudinea evaluării.

Cum influențează cadrul didactic inteligența emoțională a copiilor?

De **Lucia Mirică**

Școala Gimnazială Nr. 11, Buzău (Buzău)

Calitatea relației profesor-elev este foarte importantă și este o bună relație atunci când implică deschidere, transparență, grijă față de celălalt. Limbajul acceptării ajută elevul să se înțeleagă și să-și accelereze drumul spre independență. Ascultarea activă implică relaționarea cu elevul și asigură eficiența comunicării. Copiii au nevoie de susținere pentru a înțelege lumea în care trăiesc și este important să le dezvoltăm sentimentul comunității sociale și dispoziția spre colaborare. Profesorul este un model pentru elevi și aceștia vor tinde să-i imite atitudinile, opiniile.

În activitatea instructiv-educativă este crucială calitatea relației profesor elev (Gordon & Burch, 2011). Foarte importante sunt aptitudinile de comunicare ale profesorului, deoarece vorbirea poate fi distructivă pentru relații sau le poate întări, dialogul poate apropia elevii de profesor sau îi poate îndepărta.

Relația profesor-elev este bună atunci când implică (Gordon & Burch, 2011): deschidere sau transparență, grija față de celălalt, interdependență, diferențiere și satisfacție mutuală. Se recomandă profesorilor folosirea unui limbaj al acceptării și folosirea ascultării active.

Atunci când o persoană este capabilă să simtă și să comunice acceptare sinceră a altcuiva, ea posedă capacitatea de a fi un factor de sprijin eficient. Acceptarea celuilalt este un factor important în păstrarea unei relații în care individul se poate dezvolta, poate efectua schimbări constructive, poate învăța să-și rezolve problemele, poate deveni mai productiv și mai creativ și își poate folosi întregul potențial. Limbajul acceptării le permite copiilor să-și împărtășească sentimentele și problemele. Profesorul poate ajuta un elev să învețe să se accepte și să dobândească un sentiment al propriei valori și poate accelera drumul lui spre

independență.

Ascultarea activă este o metodă de ascultare care asigură înțelegerea a ceea ce se comunică de fapt, implică relaționarea cu elevul și îi oferă elevului dovada înțelegerii din partea profesorului. Procesul de decodare al mesajului este esențial pentru procesul de comunicare, dar noi nu știm cu siguranță dacă decodarea a fost exactă și nici elevul nu știe dacă a fost înțeles. Atunci, cerem feedback înainte de a răspunde. Folosim propriile cuvinte pentru a reformula mesajul elevului și el va avea ocazia să confirme sau să aducă clarificări.

Pentru o ascultare activă eficientă este necesar ca profesorul (Gordon & Burch, 2011):

- să aibă încredere în capacitatea elevilor de a-și rezolva singuri problemele;
- să accepte cu adevărat sentimentele exprimate de elevi și să înțeleagă că acestea sunt, de multe ori tranzitorii. Ascultarea activă îi ajută pe elevi să treacă de la o stare la alta;
- să vrea să îi ajute pe elevi și să-și facă timp pentru asta;
- să fie alături de elevi, dar să-și păstreze o identitate proprie;
- să înțeleagă că elevii rar încep direct împărtășirea problemei. Ascultarea activă îi ajută să se clarifice și să se îndepărteze de modul inițial de prezentare a problemei;
- să respecte intimitatea și natura confidențială a ceea ce elevii le-ar putea împărtăși.

Ascultarea activă este o unealtă foarte utilă în facilitarea învățării, pentru crearea unui climat în care elevii să se simtă liberi să gândească, să discute, să pună întrebări, să exploreze. Ascultarea activă îi ajută pe elevi (Gordon & Burch, 2011):

- să-și gestioneze și să-și domolească sentimentele puternice. Exprimarea sentimentelor îi ajută să se elibereze de ele și, astfel, să se poată întoarce la activitatea de învățare;
- să înțeleagă că nu trebuie să le fie frică de propriile emoții;
- să ajungă la adevărata problemă;
- ascultarea activă facilitează rezolvarea problemei de către elevi;
- ascultarea activă plasează responsabilitatea de partea elevului - va fi sarcina sa să-și analizeze și să-și soluționeze problema;
- îi face pe elevi mai dispuși să-i asculte pe profesori.

Ascultarea activă promovează o mai bună relație între profesor și elevi. Elevii care sunt ascultați de profesorul lor au un sentiment crescut al propriei valori.

Pentru o bună desfășurare a activității, este important să acceptăm sentimentele elevilor (Faber, Mazlish, Nyberg, & Templeton, 2010). Atunci când sentimentele elevului sunt negate, acesta se descurajează repede, când sentimentele lui sunt identificate și acceptate, acesta este încurajat să își dea silința.

Pentru a crește nivelul de cooperare al elevilor cu profesorul, este indicat a descrie problema în loc de a acuza sau de a da comenzi; a oferi informații, o variantă, noi posibilități; folosirea unui cuvânt sau gest care să îi încurajeze să se gândească la problemă și la ceea ce e de făcut deoarece elevilor nu le place să asculte explicații lungi.

În rezolvarea unei probleme, situații dificile, sentimente și necesitățile atât ale elevilor cât și a profesorului sunt extrem de importante. Etapele procesului de rezolvare a problemei sunt (Faber, Mazlish, Nyberg, & Templeton, 2010):

- ascultarea/observarea sentimentelor și necesităților elevilor – este cel mai important pas. Elevii cooperează mai bine dacă li se arată că sentimentele lor sunt luate în considerare;
- rezumarea punctului lor de vedere;
- exprimarea propriilor necesități și sentimente în mod concis;
- invitarea clasei să facă o analiză completă a situației pentru a găsi o soluție;
- scrierea tuturor ideilor, fără a le evalua;
- alegerea, împreună a soluției de urmat și stabilirea unui plan de punere a acesteia în practică.

Copiii au nevoie de susținere atunci când încercă să înțeleagă lumea în care trăiesc și să își găsească un loc în aceasta. (Faber, Mazlish, Nyberg, & Templeton, 2010)

Progresul afectiv se realizează datorită experienței reale, în care elevul are unele satisfacții și opreliști, ceea ce duce la aprobarea și îndrăgirea unor activități și la ocrolirea, disprețuirea altora. Activitatea elevilor trebuie organizată în așa fel încât să ducă la rezultate pozitive în raport cu obiectivele educaționale (Cosmovici & Iacob, 1999).

Este important să dezvoltăm la elevi sentimentul comuniunii sociale, dispoziția spre colaborare, solidaritatea socială și acest lucru este posibil prin organizarea unor activități pe grupe, activități în afara clasei, excursii, concursuri.

Recompensa meritată este un factor deosebit de stimulator în formarea sentimentelor superioare în context școlar. Un elev poate învăța bine dintr-un sentiment al datoriei, dar bunele rezultate pot avea ca urmare formarea unui interes pentru materia respectivă. Succesele școlare au drept efect și formarea unei atitudini pozitive față de muncă.

Exigența cadrului didactic este importantă, pentru că numai prin eforturi serioase e posibilă realizarea unui progres intelectual și atunci activitatea din școală e privită ca importantă și devine sursă de eforturi zilnice, dar și de satisfacții.

Participarea afectivă a cadrului didactic este extrem de importantă. El este un model pentru elevi și aceștia vor tinde să-i imite atitudinile, opiniile. Dragostea pentru disciplina pe care o predă, încrederea în posibilitățile elevilor trezește interesul acestora, dă vânt aspirațiilor și profesorul rămâne o icoană vie în mintea elvilor săi. *„Fără a fi actor, el trebuie să participe cu însușire la miracolul creșterii inteligenței, al înfiripării de idealuri la ființele doritoare să cunoască și să pănească lumea”* (Cosmovici & Iacob, 1999).

Bibliografie

Cosmovici, A., & Iacob, L. (1999). Psihologie școlară. Iași: Polirom.
Faber, A., Mazlish, E., Nyberg, L., & Templeton, R. A. (2010). Comunicarea eficientă cu copiii acasă și la școală. București: Curtea Veche.
Gordon, T., & Burch, N. (2011). Profesorul eficient. București: Editura Trei.

Sălăvăstru, D. (2004). Psihologia educației. Iași: Polirom.

Caracter și educație școlară

De **Florina-Magdalena Onaga**

Școala Primară Casa Speranței, Timișoara (Timiș)

Formarea caracterului elevilor reprezintă un scop al educației. Deși uneori se accentuează latura intelectuală a educației și se alunecă spre maratonul achizițiilor intelectuale, beneficiile educației morale nu trebuie neglijate. Prin acest articol, doresc să subliniez importanța modelării caracterului elevilor prin educația școlară.

1. Premise teoretice

a) Educația școlară

În cadrul educației instituționale, acțiunea educațională este inițiată de către cadrele didactice cu scopul de a produce o transformare, o schimbare în comportamentul elevilor. Profunzimea schimbărilor este influențată de contextul social deoarece educația urmărește modelarea ființei elevului pe baza idealului educațional determinat social. Așadar, educația contribuie la dezvoltarea fiecărui individ, dar și la dezvoltarea societății.

În forma sa instituționalizată, educația are scopul de a influența persoana fiecărui elev în următoarele laturi: intelectuală, morală, profesională, estetică și fizică (Nicola și Farcaș, 1993, p. 5). Aceste dimensiuni se regăsesc în ariile curriculare actuale. Măsura în care dezvoltarea se realizează echilibrat în toate cele cinci laturi educaționale depinde de programele educative desfășurate în fiecare instituție școlară, dar și de abilitatea și determinarea fiecărui cadru didactic.

b) Caracterul

Topica despre caracter trebuie să înceapă cu stabilirea conceptelor de referință. Astfel, conceptul de individ se referă la o „unitate vie care nu poate fi dezmembrată fără a-și pierde identitatea”, este un termen ce desemnează doar „o prezență”. Individualitatea este „individul luat în ansamblul proprietăților sale distinctive și originale”. Persoana este conceptul care aduce cu sine specificarea umanului, fiindcă doar oamenii sunt persoane care îndeplinesc roluri și statusuri sociale. Personalitatea este conceptul care cuprinde „întregul sistem al atributelor, structurilor și valorilor” unei persoane. Personalitatea este unică și originală deoarece fiecare om are propriul mod de a fi, de a gândi și simți (Popescu-Neveanu, Zlate și Crețu, 1993, p. 156).

În sistemul de personalitate, caracterul reprezintă aspectul relațional-valoric deoarece are de-a face cu modul de a fi – cu acele particularități psihoindividuale specifice regăsite în relațiile subiectului cu lumea și determinate de valorile după care se

conduce (ibidem, 1993, p. 170). Dictionarul explicativ al limbii române (DEX), definește caracterul ca ansamblul însușirilor fundamentale psihice-morale ale unei persoane, care se manifestă în modul de comportare, în ideile și în acțiunile sale.

Caracterul este structurat pe baza concepției despre lume și viață, pe baza judecăților de valoare, a modelelor culturale comportamentale. Astfel, determinăm trăsături de caracter ce dau specificitate personalității și care au un aspect stabil, nicidecum variabil. Dacă atitudinea poate fi singulară (un anumit gest, o anumită reacție față de un eveniment), trăsătura de caracter (hărnicie, sinceritate, bunătate etc.) e stabilă și se întemeiază pe convingeri puternice. Chiar și DEX subliniază aceste aspecte, referindu-se la caracter prin „însușire morală care se manifestă prin perseverență, voință fermă și corectitudine”.

2. Premise metodice

Dezvoltarea personalității elevilor este un proces complex care este condiționat de factorii ereditari, de mediul fizic și social (familiar, cultural, economic, istoric) și de accesul la educație (Nicola și Farcaș, 1992). Timpul pe care îl trăim, în determinarea istorică și socială actuală, este propice dezvoltării plenare a personalității elevilor. Accesul la educație instituționalizată este un atu și un drept fundamental al generației prezente. În acest context, se ridică o întrebare pertinentă: educația școlară mai formează caracterul elevilor?

În cadrul educației, formarea caracterului se regăsește în dimensiunea educației morale – acea latură a educației care urmărește dezvoltarea morală a personalității, formarea conștiinței morale și a conduitei morale. Metodele și procedeele conturate de Nicola și Farcaș (1993, pp. 31-35) au validitate permanentă pentru îndeplinirea scopului educației morale.

Cadrele didactice pot integra în cadrul demersurilor de formare a caracterului diverse metode și procedee: explicația morală – cu rol informativ dar și stimulat; convorbirea morală – poate valorifica experiența de viață a elevilor; povestirea morală – îl poate transpune pe elev într-un fapt de viață pentru a cunoaște și a înțelege sensul unor norme sociale; exemplul – direct din lumea elevului sau indirect pe baza povestirilor, a biografiilor; exercițiul moral – acțiuni practice cu scopul formării deprinderilor morale și a trăsăturilor de caracter.

3. Aspecte practice

În cadrul fiecărei discipline școlare, la nivelul fiecărui ciclu de învățământ, cadrele didactice pot urmări dezvoltarea caracterului elevilor. Materialul didactic divers și interactiv poate susține acest demers. Deseori activitatea didactică se centrează pe furnizarea informațiilor și alunecă spre aspectul achizițiilor intelectuale, însă activitățile de învățare sunt diverse și pot susține formarea caracterului elevilor. Disciplinele de învățământ specifice precum orele de consiliere și orientare, cele de dezvoltare personală, de religie reprezintă un cadru mai propice acestui demers. Colectivul clasei de elevi, cu dinamica sa, poate fi o sursă de abordare a caracterului. Activitățile extrașcolare de asemenea pot susține eficient demersurile educației morale.

Cadrele didactice au la dispoziție resursele educaționale bogate în ceea ce privește formarea caracterului elevilor. Copiii se implică activ și plini de bucurie în astfel de proiecte/activități. Entuziasmul lor întotdeauna convinge cadrul didactic că efectele educației morale sunt vizibile.

Așadar, să nu neglijăm caracterul! Acesta nu se naște odată cu persoana, după cum zicea Tim LaHaye, ci se formează prin dragostea și grija celor din jur, bineînțeles mai întâi a familiei apoi a persoanelor cu influență în viața fiecărui copil. Împletirea caracterului cu educația școlară este o acțiune nobilă pentru fiecare cadru didactic!

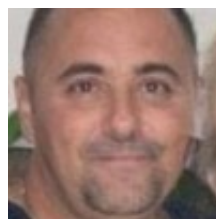
Bibliografie

1. Nicola, I., Farcaș, D. (1992). Pedagogie generală. București: Editura Didactică și Pedagogică.
2. Nicola, I., Farcaș, D. (1993). Teoria educației și noțiuni de cercetare pedagogică. București: Editura Didactică și Pedagogică.
3. Popescu-Neveanu, P., Zlate, M., Crețu, T. (1993). Psihologie. București: Editura Didactică și Pedagogică.
4. www.scribub.com/sociologie/psihologie/CARACTERUL81472.php
5. dexonline.ro/definitie/caracter
6. elly4god.wordpress.com/2011/05/08/ce-este-caracterul/

Contribuția educației fizice la actul educațional

De **Gheorghe Mihăilă**

Școala Gimnazială, Gura Foi (Dâmbovița)

În cadrul procesului educațional, educația fizică și activitățile cu caracter sportiv se află într-o continuă dezvoltare. Acestea contribuie la menținerea sănătății, creșterea capacităților fizice și intelectuale, folosirea utilă a timpului liber, dezvoltarea armonioasă fizică și morală. Educația fizică urmărește cu precădere influențarea dezvoltării și perfecționării laturii fizice (biometrice) a personalității funcție specifică a obiectului. Influențele sale nu sunt strict limitate, însă. Acestea se plasează pe o arie mult mai largă, favorabil și asupra activității intelectuale afective și moral volitive. Influențele integrative au o valoare sporită datorită caracterului practic-activ corespunzător procesului de educație fizică, particularităților organizării activităților în cadrul lecțiilor de educație fizică – caracterul ordonat al exercițiilor, autoorganizarea echipelor, sprijinirea reciprocă, disciplina solicitată în condițiilor unor activități de joacă, competitivitatea etc.

Încă din clasele primare, profesorii trebuie să le trezească copiilor interesul pentru practicarea exercițiilor fizice. Pot spune că exersând pentru însușirea sistemului de cunoștințe, deprinderi, priceperi, pentru perfecționarea calităților motrice, elevul va beneficia și de influențele favorabile de pe traiectoria celorlalte laturi ale personalității. Având în vedere că în cadrul exercițiilor fizice (activităților motrice) are loc coordonarea activității aparatului locomotor și a celorlalte aparate, organe, funcții și sisteme solicitate, reprezintă și în acest caz, atributul sistemului nervos central.

Având în vedere că în cadrul exercițiilor fizice (activităților

motrice) are loc coordonarea activității aparatului locomotor și a celorlalte aparate, organe, funcții și sisteme solicitate, reprezintă și în acest caz, atributul sistemului nervos central. Acesta desfășoară astfel o activitate complexă, deoarece primește informații despre solicitările și pozițiile diferitelor segmente ale corpului din timpul mișcărilor, stabilind totodată legături între centrul nervos, implicate în inițierea comenzilor adecvate situațiilor în care organismul se află, mobilizând diferitele sisteme și funcții pentru ca practic organismul să facă față condițiilor noi pe care le impune activitatea. Așadar, aceasta contribuie la perfecționarea organelor de simț (analizatorilor), a spiritului de observație, a memoriei, atenției, imaginației, voinței, la îmbogățirea percepțiilor și reprezentărilor etc. Pe planurile specifice motrice se vor face simțite perfecționările. Specialiștii din domeniu folosesc pentru a le defini diferiți termeni precum: „simțul mingii” (specific jocurilor sportive), „simțul alunecării” (specific patinajului/ schiului), „vederea periferică” , „gândirea tactică”, „memoria motrică”, scoțând în evidență prin acestea notele diferențiale care apar în perfecționarea activității unor organe și funcții ca rezultat al exercițiilor fizice.

Un alt aspect important este reprezentat de faptul că exercițiul fizic aduce modificări semnificative și pe linia activității afective, influențând pozitiv emoțiile, motivațiile, sentimentele și interesele elevilor. Bucuria succesului, speranța, simpatia, fair-play-ul, dreptatea, satisfacția, atașamentul, prietenia, sentimentul datoriei și onoarei sunt câteva din stările afective asociate exercițiilor fizice. În cadrul unui climat educațional favorabil și prin repetare, ele sunt fixate.

În cadrul orelor de educație fizică și în celelalte activități cu caracter sportive, efortul muscular este însoțit de voință, capabilă să mobilizeze resursele organismului (fizice, intelectuale, afective) la un nivel mult mai ridicat decât cel aflat în activitatea obișnuită. Noi, profesorii, trebuie să solicităm în mod sistematic aceste conexări, ca să influențăm astfel pozitiv trăsăturile caracterului și voinței, cum sunt: perseverența, hotărârea, curajul, consecvența, stăpânirea de sine, disciplina, dragostea, sinceritatea, respectul, modestia, cinstea, seriozitatea, autoaprecierea.

Educația morală este și ea influențată favorabil prin prezenta activă a elevilor în cadrul unor activități practice- concrete specifice lecțiilor de educație fizică. De exemplu, în timpul jocurilor sportive, ștafetelor, excursiilor, plimbărilor etc., elevii exersează comportamente, atitudini, gesture, manifestări, fiind solicitați datorită intervenției și îndrumării profesorului să realizeze o concordanță între faptele lor, sentimentele și noțiunile etico-morale. Astfel, elevii vor învăța să fie corecți, modești, buni colegi, cinstiți, disciplinați, atenți, altruști, respectuoși.

Având în vedere cele menționate mai sus, putem afirma că educația fizică pe lângă faptul că susține dezvoltarea fizică armonioasă a copilului are și alte ținte bine definite. Fiind organizată și condusă în condiții optime, această contribuie în mod direct și eficient la formarea personalității elevului.

Mai trebuie adăugat și că profesorul trebuie să fie creativ, să-i facă totodată pe elevi să iubească mișcarea, jocurile sportive, să valorifice influențele exercițiilor fizice, ca împreună cu fortificarea organismului, personalitatea copilului să fie pozitiv înrăuită sub aspect intelectual, moral și afectiv.

Bibliografie

Cârstea, Gh. (2000). Teoria și metodică educației fizice sportului,

București: Editura AN-D A.

Utilizarea instrumentelor digitale la elevii cu tulburări specifice de învățare

De **Dumitrița Postolache**

Liceul Tehnologic Mihai Viteazu, Vulcan (Hunedoara)

Procesul instructiv-educativ și compensator-recuperator al elevilor cu deficiențe mintale ușoare și moderate vizează valorificarea celor mai operante modalități de lucru, îmbinând strategiile didactice tradiționale cu cele moderne, activarea prin diverse metode a potențialului lor de dezvoltare, scopul final fiind acela de a crea competențe ce vor asigura autonomia personală și integrarea socio-profesională. Strategiile de utilizat vor trebuie să fie adaptate modului specific de manifestare a dificultăți de învățare (perceptiv, de procesare, de producere etc.).

Profesorul are rolul de a organiza situații de învățare, concepute ca modalități pentru instaurarea de interacțiuni și relații dinamice între elev și obiectul sau conținutul învățării. Cunoștințele devin suport și pretext pentru construirea de noi achiziții, realizarea de conexiuni, transferuri și aplicații practice. În aceste condiții, măiestria pedagogică își spune cuvântul, profesorul bun fiind capabil de a stârni curiozitatea elevilor prin „elemente-surpriză” incluse în demersul didactic.

S-a constatat că utilizarea unor platforme și aplicații digitale, prin crearea unor resurse interactive pentru elevi, susține într-un mod atractiv învățarea. Totodată, aceste platforme au diverse avantaje de luat în seamă, care privesc multe aspecte ale activității didactice și managementului educațional:

- oferă posibilitatea modificării informației difuzate,
- elevii pot colabora și învăța împreună,
- favorizează creativitatea și descoperirea de noi interpretări, centrare pe elev,
- costuri reduse de distribuție a materialelor,
- elevul poate beneficia de feedback rapid și permanent,
- elevul poate învăța în ritmul lui propriu,
- materialele pot fi personalizate,
- accesibilitate,
- confort,
- flexibilitate,
- schimbarea tipului de predare dintr-un model static într-unul dinamic, etc.

În activitatea didactică, am utilizat numeroase platforme și

aplicații digitale extrem de eficiente și atractive. Voi prezenta în exemplul de mai jos câteva aplicații care pot fi folosite în etapele de dirijare a învățării și evaluare a cunoștințelor din cadrul unei ore de educație tehnologică subiectul activității: *Creșterea animalelor domestice. Factorii de mediu, hrănirea și îngrijirea lor*, la clasa a V-a, la elevii cu tulburări specifice de învățare.

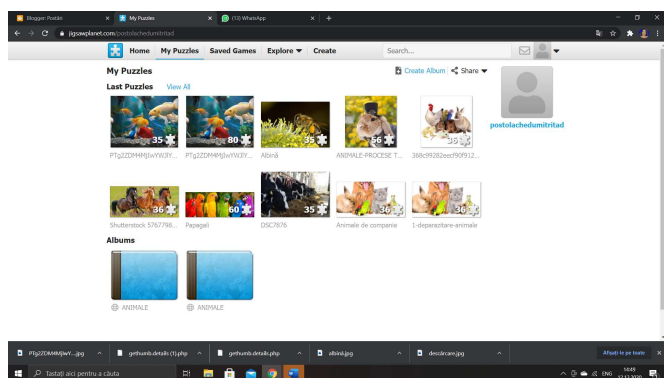
Etape de dirijare a învățării: 1. Elevii parcurg un exercițiu educativ pe platforma jigsawplanet.com. Se vor rezolva interactiv o serie de exerciții recapitulative, care vizează tipurile de alimente, cu ajutorul aplicației Jamboard sau al aplicației Learningapps.

Etape de evaluare a cunoștințelor: 2. Joc didactic pe platforma Wordwall. Sarcina jocului este aceea de a glisa și fixa fiecare proprietate dată pe coloana din stânga, în funcție de tipurile de materiale textile (coloana din dreapta).

Platforma educațională WordWall este extrem de utilă în crearea de activități diverse cu scopul de a asimila informații prin joc, metoda cea mai indicată a fi folosită în educația elevilor cu tulburări specifice de învățare.

3. clasamea5b.blogspot.com/2020/12/igiena-animalelor-clasa-av-a.html

4. jigsawplanet.com/?rc=play&pid=0a39305efd73

Concluzionând, trebuie găsite și utilizate aspectele benefice ale tehnologiei pentru educație. Instrumentele, aplicațiile și resursele digitale reușesc să îi țină pe copii mai mult timp concentrați pe subiectul care se predă, iar experiența lor în procesul de învățare-evaluare este mai atractivă și mai distractivă, ceea ce face ca timpul alocat pentru educație să fie petrecut cu plăcere.

Strategii și metode didactice, între tradițional și modern la orele de biologie

De **Georgeta-Irina Rusu**

Școala Gimnazială Ion Creangă, Bacău (Bacău)

În concepția didactică, termenul de strategie este definit ca un ansamblu de metode educaționale, mijloace didactice, forme de organizare a clasei și a experiențelor de învățare propuse elevilor cu scopul atingerii competențelor în cadrul procesului instructiv-educativ.

Într-un context sociocultural, cadrul didactic intervine cu concepția educativă, creată pe baza experiențelor sale anterioare și care obligatoriu interacționează cu elementele: epistemice (tendințe moderne în domeniul de activitate și didactic), psihologice (particularitățile de vârstă și psihologice ale elevilor), sociale (particularitățile grupului clasă), socioculturale (atitudinea față de învățare și cultură), apoi corelează conținutul învățării ce urmează a fi predate sau CE îl va învăța pe elev? cu competențele: cadru, de referință, pentru a răspunde la competențele derivate, respectiv la întrebarea DE CE să se transmită acel conținut?, după care cadrului didactic îi va reveni sarcina să se întrebe CUM să realizeze competențele derivate propuse?, iar în cele din urmă se aplică algoritmul în patru pași, orientativ propus de M. D. Ilie, în *Elemente de pedagogie generală. Teoria curriculum-ului și teoria instruirii*:

1. Se hotărăște tipul experiențelor de învățare, ce urmează a fi propuse;
2. Se selectează metodele și procedeele cele mai adecvate experienței de învățare vizate;
3. Se selectează sau creează mijloace educaționale în vederea provocării experiențelor de învățare vizate;
4. Se adoptă pentru fiecare experiență de învățare forma de organizare a grupului clasă.

Strategia didactică

- reflectă: modul, maniera succesiunea de abordare a procesului instructiv-educativ, a componentelor specifice: predării, învățării, evaluării.
- este o îmbinare, combinare eficientă a metodelor, mijloacelor de instruire și a modalităților, formelor de organizare.
- vizează un set de activități de predare ce presupun obținerea unor finalități specifice.

Metoda este o cale prin care sunt atinse strategiile și cuprinde un număr de operații procedurale, secvențe. De altfel și etimologia cuvântului, din latină metha - către, odos- cale, drum a condus la relatarea unei definiții din perspectiva didacticii moderne, definite de I. Cerghit ca fiind „o modalitate pe care profesorul o urmează pentru a-i face pe elevi să găsească singuri calea proprie de urmat în redescoperirea adevărurilor sale, în găsirea soluțiilor necesare la rezolvarea problemelor teoretice și practice cu care ei se confruntă în procesul învățării”. Dacă metoda reprezintă un nucleu organizat de procedee didactice și reversibile, procedeul este un instrument, un mijloc de lucru, o subsecvență a metodei.

Dacă tradiționalul pune accent mai mult pe predare, pe expunere, pe monolog, pe ascultare din partea elevilor, predominant pasiv, static, pe frontal, modernul pune accent pe învățare activă, pe implicare, pe dialog, pe voință, motivație intrinsecă, pe acțiune, pe interacțiune, pe echipe, pe colaborare.

În literatura de specialitate, criteriile de clasificare a metodelor didactice, sunt foarte numeroase și se împart în:

Din punct de vedere istoric:

- metode tradiționale (expunerea, conversația, exercițiul, etc.);

- metode moderne (algoritmizarea, problematizarea, brainstorming-ul etc).

În funcție de sfera de aplicabilitate:

- metode generale (expunerea, prelegerea, conversația, cursul magistral etc.);
- metode speciale (exercițiul moral sau exemplul în cazul educației morale).

După modalitatea principală de prezentare a cunoștințelor:

- metode verbale, bazate pe cuvântul scris sau rostit;
- metode intuitive, bazate pe observații directe asupra obiectelor și fenomenelor.

După funcția didactică:

- de predare și comunicare;
- de fixare și consolidare;
- de verificare și apreciere a rezultatelor muncii.

În funcție de raportul învățare mecanică-învățare conștientă:

- metode bazate pe învățarea receptivă (expunerea, demonstrația cu caracter expozitiv);
- metode de descoperire dirijată (conversația euristică, observația dirijată, instruirea programată, studiul de caz etc.)
- metode de descoperire propriu-zisă (observarea independentă, exercițiul euristic, rezolvarea de probleme, brainstorming etc.).

După gradul de angajare a elevilor la lecție:

- metode expozitive centrate pe memoria reproductivă și pe ascultarea pasivă;
- metode active care declanșează activitatea de explorare personală a realității.

După capacitatea lor de activizare intelectuală:

- metode formativ-participative: experimentul, lucrări de laborator, învățarea prin descoperire, problematizarea, modelarea, exercițiul, lucrul cu manualul, studiul de caz, jocurile didactice, dramatizarea, instruirea asistată de calculator, brainstorming, brainwriting;
- metode formativ-neparticipative: experimentul, algoritmizarea, conversația catehetică, exerciții reproductivă
- metode informativ-participative: conversația, observația sistematică, munca cu manualul, prelegerea-dezbateri, expunerea cu oponent, metoda dramatizării, metoda învățării prin dezbateri;
- metode informativ-neparticipative: prelegerea, povestirea, expunerea, explicația, demonstrația logică și experimentală;

După sursa principală generatoare a învățării:

- metode de transmitere și însușire a cunoștințelor:
- A. Metode de comunicare orală expozitive (afirmative): demonstrația logică, povestirea, prelegerea - dezbateri, descrierea, explicația, prelegerea magistrală, prelegere cu oponent, prelegerea demonstrație, instructajul;
- B. Metode de comunicare orală interrogative (conversative, dialogate): conversația euristică (socratică, maieutică) conversația catihetică, discuția - dialog, discuția - dirijată pe baza întrebărilor recoltate anterior, discuția seminar, discuția de tipul Phillips 66, problematizarea (problem - solving), colocviul, consultația în grup, dezbateri de tipul mesei rotunde, seminarul (tip exerciții, repetitiv, referat, problematizat), brainstorming (asaltul de idei, evaluarea amânată), discuția panel, metoda „6-3-5”, tehnica ideilor (Idea engineering), sinectica, dezbateri;
- Metode de comunicare orală - vizuală
- Metode de comunicare scrisă: lectura explicativă și independentă,

lectura dirijată

Metode de comunicare interioară (reflecția personală)

C. Metode bazate pe acțiune (practice, operaționale)

Acțiune reală (autentică, efectivă): lucrările practice, studiul de caz, exercițiul, incidentul critic, instruirea programată, proiectul, algoritmizarea;

Acțiune simulată (fictivă): jocul de cooperare, jocul de rol (role playing), jocul de arbitraj, jocul de competiție, învățarea pe simulatoare, jocul de decizie, jocul de conducere (management - games), jocul de negociere, învățarea dramatizată,

D. Metode de raționalizare a învățării și predării: instruirea și autoinstruirea asistată de calculator (IAC), instruirea programată, metoda activității cu fișe; metode algoritmice de instruire

După implicarea profesorului și elevului în instruire:

- metode de învățare: învățarea inductivă și deductivă, rezolvarea de probleme, învățarea algoritmizată, problematizarea, exercițiul, metoda dramatizării, învățarea cu ajutorul modelelor (modelarea): materiale (izomorfe, substitutive, analogice)-teoretico-dinamice, învățarea prin descoperire („a experienței prin încercare”)
- metode speciale de educare a creativității: brainstorming (elaborată de Osborn - 1957), metoda sinectică (elaborată de Gordon - 1961), metoda check - list, inventica
- metode de predare: metode intuitive de predare: observația, demonstrația, experimentul, metode verbale, expozitive (explicația, expunerea dogmatică, prelegerea), interrogative (conversația, mașina de instruire)

În funcție de modul de administrare a experienței ce urmează a fi însușită:

- metode algoritmice bazate pe secvențe operaționale, stabile, construite dinainte;
- metode euristice bazate pe descoperire proprie și rezolvare de probleme

După forma de organizare a muncii:

- metode individuale
- metode de predare-învățare în grupuri omogene (de nivel) sau eterogene;
- metode frontale;
- metode combinate

După schimbarea produsă la elevi:

- metode autostructurante (individul se transformă prin sine, ca în situația observației, exercițiului, învățării prin descoperire etc.)
- metode heterostructurante (transformarea se produce prin altul, cum se întâmplă în cazul expunerii, conversației, studiului de caz, problematizării etc.)

De altfel, O. Pânișoară a constatat că anumite metode suferă intersecții și conexiuni care sugerează mutații de rol, redefiniri și dezvoltări permanente (Pânișoară, 2006), propunând clasificarea metodelor de interacțiune în trei categorii:

- metode centrate pe analiza fenomenului, producerea ideilor și rezolvarea de probleme
- metode de analiză (tehnici de prioritizare, analiza SWOT, restructurarea valorică, tehnica CATWOE, tehnica fishboning, analiza cauzelor și consecințelor, metoda copacului cu erori, analizele segmentelor de decizie interactivă, cardurile cu sarcini, analiza câmpurilor de forță, diagrama Venn, harta kinestezică, spider map, mind-mapping, recensământul problemelor, tehnica grupului nominal,

metoda imunizării, tehnica analizei sistemice, tehnica “sus” și “jos”, tehnicile de exagerare);

- metode centrate pe producerea ideilor (învățarea prin categorisire, metoda concasării, cubul, tehnica bisocierii, ingineria valorii, metoda mănunchiului de banane, brainstorming, tehnica galaxiilor, tehnica nucleului, brainwriting, listarea atributelor, metoda divizării, examinarea granițelor, tehnica votării anonime);
- metode centrate pe rezolvarea problemelor (problematizarea, metoda rezolvării creative de probleme, tehnica PIPS, tehnica ofertei de 100 de lire;
- metode centrate pe reflecție, observare și acțiune
- metode centrate pe reflecție (reflecția personală, învățarea folosind principiul lui Premack, matricea obținerii de date, jurnalul cu dublă intrare, tehnici de perspectivă, harta obstacolelor, fișa personală, învățarea pe baza inteligenței emoționale, analogiile, tehnica imaginării, metoda SINELG);
- metode centrate pe observație (observarea sistematică și independentă, metoda anchetei, tehnica Delphi, tehnica IIO, metoda interacțiunii observate – fischbowl, grupul de aprofundare profesională – GAP, discuția panel, metoda reversului);
- metode centrate pe acțiune reală sau simulată (experimentul, tehnica HEI, autodirecționarea învățării, tehnica teatrului, jocul de rol, jocul strategiilor de gândire, dramatizarea creativă, tehnica scenariilor, rolestorming, metoda studiului de caz, tehnica minicazurilor, incidental critic, simulările, instruirea programată);
- metode bazate pe utilizarea și dezvoltarea relaționărilor în cadrul grupului
- metode bazate pe cooperare (învățarea cu ajutorul celui alt, învățarea prin cooperare, metoda învățării cooperative, baza de date, tehnicile TGT și STAD, seminarul socratic, tehnica plusurilor și minusurilor, microgrupurile de mentorat, metoda mozaicului, predarea reflexivă, grupurile de discuție tutoriale, reuniunea Phillips 66);
- utilizarea conflictului în învățare (tehnici de competiție, controversa creativă, tehnica controversei decizionale, controversa rotativă, tehnica dezbaterilor, tehnica focus-group, turul galeriei, tehnica galeriilor);
- metode privind dezvoltarea relaționărilor în cadrul grupului (exercițiile de spargere a gheții, cercul complimentelor, definirea personală, tehnica “obiecte găsite”, tehnica “adevărat și fals”).

M. Bocoș propune o posibilă clasificare a strategiilor și metodelor interactive, pornind de la criteriul de productivitate și pragmatic (preluarea lor, aplicarea flexibilă și creatoare în practica educațională), în lucrarea sa intitulată Instruirea interactivă, în 2013, dar și de îndeplinirea unor aspecte și cerințe psihopedagogice, didactice și moderne, atât generale, cât și specifice.

- metode de dezvoltare a spiritului activ: conversația, explicația, metode de activitate independentă, reflecția personală, demonstrația, exercițiul, rezolvările de probleme, învățarea bazată pe experiment, învățarea pe baza lucrărilor practice și al lucrărilor practice, învățarea prin

problematizare, învățarea prin descoperire, învățarea prin cooperare, învățarea cu ajutorul modelelor, învățarea bazată pe studiu de caz, învățarea bazată pe jocuri didactice, de rol, învățarea aventură, învățarea electronică.

- metode și tehnici de dezvoltare a spiritului activ: metoda cvintetului, metoda cubului, tehnica Știu-Vreau să știu-Am învățat, Metoda Mozaicului, Metoda predării reciproce, tehnica ciorchinelui, tehnica Turul Galeriei, tehnica Lotus.

De altfel și Opreș, în 2006, p. 17-124, oferă o clasificare a strategiilor și metodelor interactive, din perspectiva dezvoltării gândirii critice și a integrării creative a informațiilor, după modelul Evocare-Realizarea sensului-Reflecție:

- Metode active utilizate în evocarea cunoștințelor anterioare (masa rotundă simultană, termenii cheie-inițiali, ciorchinele, brainstorming, scrierea liberă, stabilirea succesiunii evenimentului, gândiți-lucrați în perechi-comunicați).
- Metode active utilizate în realizarea sensului (SINELG, studio de caz, cubul, Metoda 6-5-3, Philips 6-6, unul stă, trei circulă, organizatorul graphic, analiza SWOT, cadranele, photolangage, controversa academică
- Metode active utilizate în reflecție (turul galeriei, întrebările, linia vieții, la Evoluționism sau la Genetică, la Transmiterea caracterelor ereditare, jocul de rol, altă persoană-semnificație.
- Metode active complexe: mozaicul, explorarea interdisciplinară, la Fiziologia sistemului osos, la Fiziologia organului de simț – ochiul, unde se explorează cunoștințele de la biologie cu cele de fizică, Know-Want to know-Learned

Clasificarea metodelor activ-participative utilizate în predarea-învățarea biologiei se face după criteriul capacității acestora de activizare a elevilor (Lazăr & Căprărin, 2008):

1. Metode de predare fără cuvinte aplicabile lecțiilor de teorie:
– Metode care necesită o foarte scurtă pregătire și puține resurse: predarea prin întrebări; comunicarea rotativă, sinectica;
– Metode care necesită materiale de distribuit (fotocopii, seturi de cartonașe): puncte-cheie.
– Metode care necesită o pregătire puțin mai amplă, în ordine crescătoare a gradului de dificultate: prezentările elevului, hotărâri-hotărâri, comparație și contrast, învățarea individuală controversă, ochelarii, competența de a judeca;

2. Metode de muncă independentă – prin care elevii sunt învățați să lucreze productiv cu alții, să-și dezvolte abilități de colaborare, muncă în echipă, dezvoltându-și în același timp spiritul de cercetare/investigare: experimentul de laborator, observația independentă;

3. Metode euristice – care stimulează gândirea și creativitatea, îi determină pe elevi să caute și să dezvolte soluții pentru diferite probleme, să facă judecăți de valoare, să compare, să analizeze situații date: modelarea, învățarea prin descoperire, problematizarea.

4. Metode care asigură corelarea activității independente cu cea colectivă – care favorizează înțelegerea conceptelor, legilor și proceselor biologice, valorifică experiența proprie a elevilor, dezvoltă competențe de comunicare și relaționare, de deliberare pe plan mintal, vizând formarea unei atitudini active:

demonstrația, conversația euristică, jocul didactic, studiul de caz, algoritmizarea, instruirea asistată de calculator.

Metode utilizate în învățarea interactivă, în orele de biologie, vizează atât partea formală, cât și pe cea nonformală:

a. Metode din educația formală: Metoda proiectului, Metoda portofoliului (lapbookul), experimentul, învățarea aventură, în studierea ecosistemelor, studiul de caz în patologie, jocul de rol, de exemplu poezii cu localizarea, alcătuirea, caracteristici, funcții ale componentelor sistemului nervos, Cercetarea documentelor și a vestigiilor istorice la paleontologie, urme de animale preistorice care determină evoluția animalelor, prin adaptarea celor rămase la condițiile de mediu existente,

b. Metode din educația nonformală: metode de autocunoaștere, de cunoaștere și intercunoaștere; metode de energizare, de dinamizare a grupului, metode de gestionare a grupurilor, metode specifice competențelor de lucru în echipă, metode de închidere, închegare a grupurilor.

„O metodă nu este bună sau rea în sine, ci prin raportarea ei la situația didactică respectivă, criteriul oportunității sau adecvării la o anumită realitate fiind cel care o poate face mai mult sau mai puțin eficientă. În același timp, nu numai adecvarea externă constituie un indicator al pertinentei metodei, ci și congruența secvențelor care o compun (respectiv a procedeele didactice), precum și alternanța, succesivitatea artificiilor metodologice, calitatea coordonării și articulării între metode, între un procedeu și o metodă etc.” (Cucos, 2004).

Învățarea interactivă generează și o evaluare interactivă, prin urmare se selectează și metode de evaluare evaluare interactivă: Metoda proiectului, pe o temă data, cu un plan pe capitole și subcapitole, cu punctaj adecvat, Metoda portofoliului utilizată cu succes la finalul unei unități de învățare, al unui modul și chiar la sfârșitul unui an școlar, Observarea sistemică a comportamentului elevilor, prin modul cum se implică, de câte ori se implică, unde se implică și foarte important de de se implică, investigația în grup, puzzle-ul.

Programa la biologie este foarte încărcată în conținut. De multe ori, mai ales la orele de biologie, unde la clasele a V-a și a VIII-a numărul de ore s-a redus la doar o oră, profesorii nu au timp să cunoască și partea afectiv-emoțională a elevilor. Deși nu este un obiect propus pentru evaluarea națională ca o finalitate a unei școli de masă, de cultură generală, elevii iubesc acest obiect și revin în liceu, cu mare drag la studiul ei, după ce trec pragul examenului de matematică. Aș propune pentru acest obiect minunat, care înseamnă viață și o oră de dezvoltare personală, măcar lunar, pentru că în orele de biologie se desenează, se sensibilizează elevii prin proiecte frumoase despre mediu, despre sărbătorirea zilelor trecute în calendarul ecologic, se învață prin realizarea de drumeții, de excursii pe teren, se experimentează.

Bibliografie

1. Bocoș M.; Jucan, D., (2007), Teoria și metodologia instruirii și Teoria și metodologia evaluării. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor, Editura Paralela45, Pitești
2. Bocoș M.; (2008), Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru

constructiv, Editura Paralela 45, Pitești

3. Cerghit I. – Metode de învățământ, E.D.P., București, 1997
4. Cucos C. – Pedagogie, Ed. POLIROM, Iași, 1996
14. Cucos, C. – Pedagogie, ediția a II a, revizuită și adăugită, Editura Polirom București; 2002
5. Constantin Cucos, ” Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice”, Editura Polirom, București, 2009
6. Ianovici Nicoleta, Frenț Ancuța-Oana, – Metode didactice în predare, învățare, evaluare la biologie, Editura MIRTON, Timișoara, 2009
7. Ionescu M. – Clasic și modern în organizarea lecției, Ed. Dacia, Cluj Napoca, 1972
8. Mariana Ciobanu, „Didactica Științelor Biologice”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2008.
9. Marian D. Ilie (coordonator), „Teoria și metodologia instruirii”, Ediția a II-a, Editura EIKON, Timișoara, 2012
10. Mariana Marinescu, „Didactica biologiei teorie și aplicații”, Editura Paralela 45, 2010.
11. Naela Costică, „Metodica predării biologiei”, Editura Graphys, Iași, 2008
12. Oprea Olga – Tehnologia instruirii, E.D.P, București, 1979
13. Pânișoară I.O. – Comunicarea eficientă, ed. a III-a, Ed. Polirom, 2006

Importanța lucrului extrașcolar la informatică

De **Liliana Blăniță**

IP Liceul Teoretic Petru Rareș, Chișinău (Chișinău)

În societatea contemporană, nu există nici un domeniu de activitate în care să nu fie nevoie de prelucrarea informației. Acest fapt este incontestabil și nimeni în prezent nu mai pune întrebarea „La ce servesc calculatoarele?”. Una din problemele principale ale pedagogiei și didacticii, care constă în ridicarea interesului elevului față de învățatură, ar putea fi soluționată cu succes datorită interacțiunii orelor de curs cu activitățile extrașcolare. Scopul activităților la informatică în afara orelor de curs constă în pregătirea psihologică și practică a elevilor pentru adaptarea și activitatea lor într-o societate informațională în continuă schimbare și formarea gândirii algoritmice, accentul fiind pus pe individualizare și învățare permanentă. Acționând individual sau în cadrul grupului, elevilor li se dezvoltă spiritul practic, operațional, manualitatea, dând posibilitatea fiecăruia să se afirme conform naturii sale. Participarea efectivă și totală în activitate, angajează și elevii slabi, îi temperează pe cei impulsivi, stimulează curentul de influențe reciproce, dezvoltă spiritul de cooperare, contribuie la formarea colectivului de elevi, elevii se auto-disciplinează.

„În marea grădină a informaticii, fiecare își va putea alege un buchet după gust.” (A.S. Lebedev).

Informatica este un obiect atât de vast, încât nu se predă în numărul de ore prevăzute. În orele de curs elevii studiază un număr mic de teme, date în programă, spre a le forma deprinderile necesare de lucru.

Curriculumul la informatică propune un conținut care contribuie la realizarea obiectivelor curriculare, care consemnează așteptările societății, vizând atât parcursul școlar al elevilor în ansamblu sau, cât și performanțele cele mai generale care ar trebui atinse de el la finele școlarizării. Lecția nu asigură pe deplin necesitățile individuale ale fiecărui elev. La dezvoltarea pe larg a capacităților la informatică contribuie lucrul extrașcolar dirijat de către profesor.

Studiul activității extrașcolare prevede:

- pregătirea psihologică și practică a elevului pentru utilizarea calculatorului în activități specifice vârstei;
- formarea deprinderilor practice de lucru cu calculatorul;
- studierea informaticii ca știință care include elemente de algoritmizare, programare, logică, noțiuni de acumulare, păstrare și prelucrare a informației;
- studierea sistemului de calcul ca instrument (editoare de text, editoare grafice și de sunet, tabele de calcul etc.);
- studierea sistemului de calcul ca obiect (structura și funcționarea calculatorului, a rețelelor de calculatoare);
- studierea profesiilor viitorului;
- formarea gândirii algoritmice.

Activitățile extrașcolare se bazează pe materialul adăugător și se sprijină pe lucrul individual al elevului. Ele îi ajută pe elevi să înțeleagă mai bine cunoștințele predate în clasă, să le aprofundeze, să ajungă prin munca independentă la scopul pus în fața sa, să realizeze obiectivele specifice și generale prevăzute de programă.

Activitățile extrașcolare la informatică contribuie la descoperirea și stimularea talentelor și aptitudinilor elevilor, la cultivarea interesului pentru informatică, la dezvoltarea deprinderilor de a elabora creații originale. Elevul explorează, reconstruiește, redescoperă, ajunge la generalizarea și asimilarea adevărurilor prin eforturi proprii.

Funcția de bază a activităților extrașcolare în procesul de educație a personalității poate fi considerată dezvoltarea individualității creatoare.

În organizarea activităților extrașcolare la informatică, profesorul ține cont de particularitățile de vârstă, de necesitățile și interesele elevilor. Accesibilitatea și posibilitatea îndeplinirii problemelor cu succes, primirea rezultatelor dorite – sunt niște imbolduri importante pentru elevi.

Activitățile extrașcolare la informatică se împart în:

- **sistematice** (cercuri la informatică, ore opționale, cluburi, gazete de perete);
- **epizodice** (olimpiade, săptămâna informaticii, expoziții, excursii, serate).

Activitatea elevilor în organizarea și petrecerea acestor activități poate fi activă sau pasivă. La olimpiade, victorine este activ fiecare

elev participant. Latura captivantă a activității o constituie anume ideea concursului, stabilirea învingătorului. În organizarea seratelor participă mai puțini elevi, dar asupra celor prezenți o influență considerabilă manifestă forța cuvântului interlocutorului, expresivitatea lui. Facultativele, cercurile, excursiile cuprind un grup de elevi de la trei până la treizeci – patruzeci elevi. Grupul, care constituie o aglomerare temporară, având la bază interese, sensuri, acțiuni comune este foarte activ.

În dependență de scopurile și conținutul activităților, formele lor de organizare diferă. Principalul e că fiecare formă în parte mai larg dezvoltă procesul de cunoaștere al elevului, mărește interesul față de obiect, dezvoltă creativitatea lui.

Metodele petrecerii activităților extrașcolare aproape coincid cu metodele organizării și petrecerii activităților elevilor la orele de informatică. Realizarea eficientă a obiectivelor poate fi efectuată în baza unui sistem de metode:

- metode de comunicare și asimilare a valorilor culturale: demonstrarea, învățarea prin descoperire, studiul de caz etc.;
- metode de explorare a realității: observația, cercetarea documentelor, modelarea etc.;
- metode bazate pe acțiunea practică: lucrări practice, proiecte, jocul didactic etc.

Didactica modernă pledează pentru un învățământ activ. Dezvoltarea intelectuală a elevului se produce prin acțiuni, prin utilizarea în învățare a unor metode care cultivă gândirea creatoare, imaginația, responsabilitatea, capacitatea de cooperare etc.

Activități episodice:

Săptămâna informaticii este o activitate foarte binevenită în școală, se desfășoară o dată pe an pe aceeași dată și necesită o pregătire destul de minuțioasă.

În săptămâna informaticii se includ următoarele activități extrașcolare:

- pregătirea și prezentarea planului săptămânii informaticii;
- pregătirea și realizarea zilei informaticii în fiecare clasă;
- concursul referatelor la informatică;
- concursul gazetelor de perete;
- realizarea excursiilor;
- petrecerea seratelor, concursurilor la informatică;
- petrecerea conferințelor la informatică;
- întâlnirea cu oameni de știință în domeniul informaticii.

Pentru pregătirea și desfășurarea săptămânii informaticii, profesorul de informatică în colaborare cu administrația școlii alege comitetul organizatoric, 5-10 membri, din care fac parte directorul adjunct, organizatorul măsurilor extrașcolare și câte doi elevi din fiecare clasă. Comitetul organizatoric elaborează planul desfășurării săptămânii și consolidează toate forțele la munca comună. Organizatorul săptămânii informaticii numește membrii juriului pentru fiecare concurs. În ziua deschiderii săptămânii informaticii se afișează informația: „Se desfășoară săptămâna informaticii”.

De obicei, lângă cabinetul de informatică este afișat standul

„Săptămâna informaticii” pe care este afișat:

- planul sărbătorii;
- cerințele concursurilor;
- temele referatelor și comunicărilor;
- bibliografia, care trebuie de studiat;
- poze de la săptămâna informaticii din anii precedenți.

În zilele sărbătorii pe pereți sunt prezentate gazetele de perete, diferite citate...

Exemplu de plan al activității:

1. Luni

- a) Cuvânt introductiv la deschiderea săptămânii informaticii – careu (profesorul de informatică)
- b) Concursul gazetelor de perete la informatică a cercurilor și claselor.(VII-XII)
- c) Expoziția-Concurs „Echibana Hardware”(din elemente uzate sau învechite ale calculatoarelor) I –XII

2. Marți

- a) Concursul „Veriga slabă”
- b) Excursie (în laboratorul de informatică)

3. Miercuri

- a) Conferința „Importanța calculatorului în viața omului” (VII)

4. Joi

- a) Concursul „Calea virtuală”
- b) Concursul desenelor (V)
- c) Concursul poeziilor(V-XII)

5. Vineri

- a) Totalurile desfășurării săptămânii informaticii – careul școlii
- b) Evidențierea și premiarea învingătorilor
- c) Încoronarea reginei/regelui informaticii din școală VII-XII

Careul

În fiecare an în semestrul al II-lea, în luna februarie, în IPLT „Petru Rareș” se organizează săptămâna Informaticii. În culuarul școlii sunt afișate diferite citate, un aviz în care se pun la curent elevii cu planul săptămânii informaticii, problema săptămânii, diferite grile, panoul unde vor fi afișate desenele pe tema „Calculatorul în viața omului” și gazetele de perete.

După lecția a doua elevii se prezintă în sala festivă, unde vor fi puși la curent despre petrecerea săptămânii informaticii. La careu se prezintă planul săptămânii informaticii. Îl prezintă profesorul de informatică.

Propun descrierea a câtorva scenarii din activitățile prevăzute în cadrul săptămânii Informaticii.

Regulamentul privind organizarea și desfășurarea Expoziției-Concurs „Echibana Hardware”

(din elemente uzate sau învechite ale calculatoarelor)

Prezentare generală

Expoziția-concurs „Echibana hardware” reprezintă o competiție școlară ce se desfășoară în cadrul IPLT „Petru Rareș” din orașul Chișinău, în cadrul căreia pot concura elevii instituției noastre. Participarea la expoziția-concurs este individuală sau în echipă de maximum 2 elevi.

Obiectivele concursului

- Motivarea elevilor pentru realizarea de produse utilizabile;
- Dezvoltarea spiritului inventiv și creator;
- Dezvoltarea abilităților de comunicare, argumentare, analiză și sinteză;
- Unirea colectivelor de elevi și educarea culturii de comportament în societate;

Organizarea concursului

La concurs pot participa elevii claselor I-XII-a, îndrumați la necesitate de către un cadru didactic din domeniu sau părinte. Elevii vor participa cu o lucrare compusă din componente hardware nefuncționale sau învechite. Lucrările vor fi prezentate, la Expoziția „Echibana hardware” din holul IPLT „Petru Rareș” și vor fi admirate de doritori.

Concursul este structurat pe următoarele categorii:

1. Simpatia publicului
2. Simpatia juriului

Elevii vor primi diplome de participare.

Evaluarea lucrărilor concurenților

Pe parcursul expoziției vizitatorii vor avea posibilitatea să voteze pentru lucrarea preferată. Produsul care va acumula număr maxim de voturi va fi produsul câștigător la categoria Simpatia publicului. Pentru categoria Simpatia juriului – juriu desemnat, vor evalua fiecare lucrare în baza următoarelor criterii:

Prezentarea lucrării. Concurentul va face o scurtă descriere a produsului elaborat pe care o va prezenta juriului și celor prezenți

- Originalitate
- Siguranță
- Utilitate
- Creativitate

Juriul va desemna șase învingători. Trei învingători la categoria „Lucrare funcțională” și trei învingători la categorie „Lucrare decorativă”.

Conferința - joc didactic: „Importanța calculatorului în viața omului” pentru elevii clasei a VII, **cu motoul: „Informația îl face pe om cu adevărat liber”.**

Scopul acestei lecții a fost de a aprofunda cunoștințele în domeniu structurii calculatorului, de a convinge elevul de majorarea importanței informaticii din zi cu zi și de a face informatică distractivă.

Pentru a realiza cu succes lecția am apelat la diverse strategii didactice: conversația, expunerea orală, lucru în grup, discuția, exerciții de creativitate. La momentul petrecerii orei elevii deja cunoșteau:

- Ce este informația.
- Metodele de bază de primire și transmitere a informației.
- Părțile componente ale calculatorului.
- Noțiunea de executant.
- Pot aplica individual în practică cunoștințele primite și priceperile.

Oformarea: pe pereți sunt planșe cu inscripția Informația.

Algoritm. Executant. Schemă bloc. Date din istoria informaticii. Băncile sunt aranjate în 4 grupuri. Elevii formează grupuri a 5 - 6 persoane. Fiecare grupă are un purtător de cuvânt. Fiecare grup are denumirea (monitor, tastatură, imprimantă, procesor) și emblema sa. Motoul său scriindu-l pe poster și la momentul potrivit îl comentează.

1. Atât timp cât nu încetezi să urci, treptele nu se vor termina sub pașii tăi care urcă, ele se vor înmulți la nesfârșit. - *Frantz Kafka*
2. Eu pierd dorința de - a avea ce caut, tot căutând ceea ce doresc. - *Antoniou Porchia*
3. Frumusețea lucrurilor există în sufletele celor ce le admiră. - *David Hume*
4. E mai ușor să negi lucrurile decât să te informezi despre ele. - *Mariano Jose de Larra*

Scenariul lecției.

Captarea atenției o realizăm prin rezolvarea unui rebus, răspunzând la următoarele întrebări:

1. segment cu extremitățile pe cerc...(Coardă)
2. sistem de numerație folosit la calculatoare;(binAr)
3. graficul funcției $f(x) = k/x$; (hiperboLă)
4. instrument geometric cu unghi drept; (eCher)
5. paralelipiped cu fețele pătrate; (cUb)
6. cercul, dreapta, poligonul sunt figuri din ... (pLan)
7. graficul funcției de gradul doi; (parAbolă)
8. cel mai simplu poligon; (Triunghi)
9. o sumă de mai multe monoame se numește ... (polinOm)
10. are rază, centru și-1 construim cu compasul.(ceRc)

Obținem pe verticală **Calculator**

Anunțare subiectului și obiectivelor.

Pe tablă este scrisă o anagramă. Elevii încearcă să o descifreze și câte un reprezentant din grup scrie cuvântul dezlegat:

ortalmpnța cululcuatolari în țăvia tidconăia.

Astfel află subiectul lecției, notează. Precizează obiectivele împreună cu elevii.

Pe tablă este scris planul lecției:

1. Evoluția în lumea informației. De la mașini de calcul la supercalculatoare.
2. Utilitatea calculatoarelor.
3. Lumea Internetului.

4. Viitorul informaticii. Dacă aș fi inginer...

În decurs de peste un secol, observăm dezvoltarea surprinzătoare a mașinilor de calcul de la o simplă idee transformată în ceea ce vedem astăzi - V.I.P. - urile lumii informației.

I. Fiecare grup primește câte un plic roșu în care este indicat ordinea generației de dezvoltarea a calculatoarelor și se propune de a face o caracteristică a ei. Se discută pe sama referatelor pregătite. Dacă răspunsul nu e suficient se completează cu opiniile participanții din celelalte echipe.

II. Se creează situație de problemă: fiecare grupă primește câte un plic albastru în care e vorba despre problema utilizării calculatoarelor în diverse domenii. În ce scopuri sunt folosite calculatoarele?

Fiecare grupă prezintă domeniul de folosire: în învățământ, în agricultură, în economie, în industria petrochimică, în industria petrolieră, în industria transportului, în medicină, în lumea afacerilor.

III. Situație de problemă: De acasă sau de la serviciu, de la liceu

sau de la facultate, pornind un calculator și formând doar un număr local de telefon ne putem conecta la cel mai mare sistem informatic din lume. Cum asta e posibil?

Dar ce este INTERNETUL? Fiecare grupă primește plicul albastru cu însărcinările:

1. Istoria Internetului.
 2. Servicii la Internet: comunicare, informare, transfer de fișiere. acces la distanță. servicii comerciale, poșta electronică.
- Au loc dezbateri pe baza referatelor pregătite.

IV. Studiul de caz: Dacă ai fi inginer, ce nume ai da calculatorului tău? Ce înfățișare ar avea? Reprezintă pe poster.(Pe tablă este amenajată o expoziție de postere.) Comentați motoul care vă reprezintă.

Temă pentru acasă: Se propune fiecărui grup să scrie câte un referat pe tema viitorul informaticii în următorii 50 de ani.

Excursia

„Numai bagajele de cunoștințe vor fi trecute cu ușurință peste granița de stat, fără să fie supuse unor taxe vamale. (Confucius) Excursiile constituie una din răspânditele forme de activitate extrașcolară cu elevii și prezintă o importantă verigă în procesul de instruire.

Olimpiada este o formă importantă a activității în afară de clasă, este în primul rând o competiție la „cel mai înalt nivel”.

Cercul de informatică este cea mai răspândită formă a lucrului extrașcolar în afara orelor în școală. El poate fi organizat la școală, pe lângă instituții culturale, în tabere etc. De obicei cercul se desfășoară în două direcții. Prima se referă la activitatea elevilor claselor a V-VIII și se organizează cu scopul formării primele interese în informatică. Direcția a doua se referă la clasele a IX-XII și constă în continuarea gândirii logice și interesul elevilor pentru informatică. În instituția noastră desfășurăm mai multe ore de cerc, orientând elevii spre profesiile viitorului „Design grafic”, „Dezvoltare Web”, „Programarea algoritmilor în C++”, Educație pentru media”, care fac parte din proiectul: „Tekwill în fiecare școală”.

Orele facultative la informatică (TIC) sunt: diferențierea instruirii, creșterea nivelului culturii la informatică, dezvoltarea gândirii logice și acumularea cunoștințelor profunde la informatică, aplicarea informaticii în practică, ridicarea interesului față de ea, orientarea profesională a elevilor etc. Organizarea și desfășurarea orelor facultative are mult comun cu activitatea claselor cu orientare spre informatică.

Gazeta de perete dă posibilitate să expună într-o formă accesibilă, să popularizeze activitățile elevilor, să informeze publicul cu idei noi.

Concursurile referatelor au o mare importanță în activitatea extrașcolară. Aceste concursuri contribuie la ridicarea nivelului de cunoștințe, la deprinderi de a lucra cu literatura adăugătoare. De obicei concursul se petrece între elevii claselor superioare.

„Informatica-i o comoară” (autor: elev)

Informatica-i comoara,
În adâncuri înfundată
Un șirag de piatra rară,
Peste lume revărsată.

Informatica-i știința

Cu adevăr aghezuită,
Și știința cu penița
De Isus îngăduită.

Informatica-i credința,
În suprema rațiune,
Și își are reședința
În profunda pasiune.

Implicarea părinților în activitățile din grădiniță

De **Laureta-Speranța Banea**

Grădinița cu Program Prolungit Nr. 4, Măcin (Tulcea)

Într-o accepțiune generală, educația este procesul (acțiunea) prin care se realizează formarea și dezvoltarea personalității umane. Ea constituie o necesitate pentru individ și pentru societate. Ca urmare, este o activitate specific umană, realizată în contextul existenței sociale a omului și, în același timp, este un fenomen social specific, un atribut al societății, o condiție a perpetuării și progresului acesteia. Așadar, ea se raportează, în același timp, la societate și la individ.

Numeroase cercetări arată că, pentru orice problemă care apare în dezvoltarea unui copil, cu cât intervenția este mai timpurie, cu atât șansa de remediere este mai mare. De asemenea, cu cât intervenția se produce mai târziu, cu atât mai mari sunt costurile asociate și prognosticul poate fi nefavorabil. (Anexa la Ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr 5233/2008 privind aprobarea Curriculumului pentru educația timpurie a copiilor cu vârsta cuprinsă între naștere și 6/7 ani din 01092008)

Aceste precizări importante constituie premisele de la care s-au pus bazele Curriculumului pentru învățământul preșcolar (3-6+7 ani) din anul 2019. Ținând seamă de faptul că interesele superioare ale copiilor trebuie să fie principalul obiectiv pentru toate acțiunile legate de copii, înțelegem că este necesară o bună colaborare între grădiniță și familie. Cum altfel am putea, noi - educatoarele, să stabilim activitățile cele mai potrivite pentru cei mici dacă nu am ști ce le place în afara grădiniței, ce jocuri preferă în familie, unde petrec timpul liber, dacă au acasă un mic animal de companie sau își doresc unul, ce la place la bunici? Viața unui copil se petrece poate în egală măsură cu părinții ca și cu ceilalți colegi sau educatoarea. Așadar, e firesc să existe o strânsă legătură între mediul familial și mediul școlar/grădiniță.

Teoretic, părinții pot participa la tot felul de activități. În urma implicării părinților în activitățile pe care de-a lungul anilor le-am desfășurat, am alcătuit un top în funcție de succesul unui asemenea demers.

1. Însotirea grupului de copii în vizite și excursii

Am întocmit împreună cu părinții participanți planul excursiei, i-am implicat în alegerea mijlocului de transport. Călătoria până la destinație (Delfinariu și Acvariu Constanța) a durat 3 ore și i-am anunțat care sunt copiii cărora le este rău în autocar, care sunt cei care au nevoie să fie ajutați, care merg încet. Am petrecut împreună o zi minunată, am făcut multe poze iar copiii au fost relaxați, dornici de o experiență nouă în preajma părinților, s-au creat legături între copii și părinții unor colegi.

2. Participarea la activități care presupun decorarea clasei cu ocazia unei sărbători

Prin atelierul de lucru organizat în grădiniță am implicat mai ales acei părinți creativi, care doreau să dea culoare, farmec și individualitate clasei. Împreună cu copiii lor, au adus personaje preferate, au confecționat decoruri potrivite unor evenimente (Carnavalul Toamnei, Crăciun, 8 Martie). Se știe că părinții au abilități și talente, iar odată cu descoperirea și valorificarea lor, crește încrederea în ei înșiși și în abilitatea lor de a-și sprijini copiii în activitățile școlare. Spre exemplu, atunci când părinții asistă la serbarea copiilor, vorbim despre participare. Însă atunci când părinții contribuie cu mici idei la construirea decorului, scenariului, spectacolului sau creează modalități de premiere și se implică în organizarea evenimentului, atunci putem vorbi de angajare.

Angajarea presupune ca cel implicat să devină parte esențială a procesului, nu pentru că trebuie, ci pentru că îi pasă și dorește.

3. Implicarea în activități de voluntariat

Fie că se desfășoară în cadrul unui proiect bine gândit și elaborat, fie că sunt spontane, activitățile de voluntariat implică asimilarea unor valori morale ca generozitate, empatie, ajutorare între semenii sau comportamente pro ecologice. De exemplu, cu ocazia Campaniei Naționale „Săptămâna fructelor și legumelor donate”, inițiată de SNAC, am avut bucuria să adunăm și să ajutăm cu produse alimentare câteva familii nevoiașе. Părinții au dorit să se implice și s-a creat o echipă dinamică. Pentru a păstra legătura cu părinții și între părinți au urmat și colaborări în cadrul altor proiecte: Citește-mi 100 de povești (Ovidiu.ro), Grădina de Relaxare, Liniște și Învățăre - GRLI.

Uneori, părinții nu au cunoștințe, abilități și atitudini necesare implicării în educația copiilor iar în foarte multe cazuri școala nu știe cum să o transforme într-un aliat, într-un ajutor. Părinții au foarte multe de oferit, și-ar dori să li se aprecieze ajutorul, să fie utili și să se implice în măsura posibilităților și abilităților, în procesul educațional al propriilor copii.

Bibliografie

- Curriculum pentru educația timpurie - Anexa la ordinul ministrului Educației Naționale nr. 4.694/2.08.2019
- „Părinții în școala mea” - Marcela Claudia Călineci, Speranța Lavinia Țibu. -București: UNICEF, Vanemonde, 2013

Proiectele educaționale, între creativitate și inovare. Să citim împreună

De **Luminița Tomuța**

Școala Gimnazială Nr. 7 Sfânta Maria, Timișoara (Timiș)

Proiectul „Carte frumoasă, cinste cui te citește”, desfășurat în școala noastră în anul școlar trecut, a însemnat integrarea într-un sistem coerent și unitar a unui număr de șapte activități – finalizate sau în curs de finalizare. Deși fiecare dintre ele poate constitui o entitate de sine stătătoare, în contextul proiectului, au menirea de a contribui la realizarea obiectivelor propuse: conștientizarea nevoii întoarcerii la valorile clasice, propagate prin cărțile tipărite, pentru cristalizarea propriei identități (la nivel macro) și gestionarea crizei de identitate culturală a populației școlare care nu își mai satisface prin lectură nevoia intelectuală, morală și emoțională (la nivel micro).

Am pornit la drum cu gândul „Să citim împreună”, convinși fiind de faptul că implicarea părinților în activități este esențială pentru reușita oricărui demers educativ. Rezultatele au depășit așteptările: peste 250 de părinți au lucrat împreună cu copiii lor la diferite materiale care au fost grupate pe cinci categorii: creații literare, cărți, postere, tablouri și machete. Au participat 244 de elevi (aproximativ 46% din efectivul școlii) din 28 de clase, consiliați de către 36 de cadre didactice (46 % din efectiv). Cei mai mulți elevi participanți au fost din clasele a III-a și a IV-a cu 64, respectiv 65 de elevi implicați. Au fost realizate un număr de 237 lucrări, după cum urmează: 81 de machete, 12 tablouri, 27 cărți, 104 postere și 13 creații literare, prezentate în cadrul expoziției „Încurajează-mă să iubesc lectura!”. Timp de trei săptămâni, expoziția a fost deschisă publicului, după care a fost transferată în mediul virtual, putând fi accesată pe site-ul școlii noastre (<https://scoala7timisoara.ro>), la secțiunea Proiecte/ „Carte frumoasă”/ Activitatea I. Au fost acordate 99 de premii, în funcție de următoarele criterii: tema aleasă, complexitatea realizării, finisajele, originalitatea prezentării și nu în ultimul rând, colaborarea părinte-elev.

După atâtea lecturi, am simțit că e timpul să lansăm o nouă provocare „Din vârful peniței”, pentru toți cei care doreau să participe la un concurs de poezie. Pe baza lecturilor propuse la fiecare nivel de studiu, au fost realizate 173 de creații incluse în șase volume digitale: „Vise din turtă dulce pentru doi frați curajoși” (clasa I), „O fetiță mult prea mică, într-o lume mult prea mare” (clasa a II-a), „Fetița cu inimă de foc și băiețelul cu ochi de gheață” (clasa a III-a), „Micile necazuri și marile bucurii ale unui băiețel năzdrăvan” (clasa a IV-a), „Cugetări pe ulița din inima mea de copil” (clasa a VI-a), „Gânduri despre copilărie la marginea maturității” (clasa a VII-a). Aceste volume vor fi publicate pe același site la secțiunea Proiecte / „Carte frumoasă” / Activitatea

II.

De la exprimarea prin imagini vizuale (realizarea unor obiecte artistice prin Activitatea I) și literare (crearea de poezii prin Activitatea II) am făcut un pas mai departe, pe tărâmul rigurozității științifice, pentru a explica legătura strânsă dintre „Carte, cultură și civilizație” în cadrul Simpozionului elevilor organizat în colaborare cu Consiliul elevilor. În cele trei secțiuni au participat aproximativ 150 de elevi din clasele IV-VIII.

Înțelegând faptul că o carte reprezintă un act de cultură și că orice cultură duce la cristalizarea unei civilizații, în cadrul activității următoare – „Sunt un bibliotecar voluntar și caut o carte!” (Activitățile IV și V) – ne vom focaliza pe colectarea de cărți vechi sau noi; o mare parte dintre acestea le vom dăruia unor elevi din Republica Moldova, pentru a veni în întâmpinarea nevoii lor de a citi în limba maternă. În cadrul acestei activități se va organiza o expoziție – „Se caută o carte” – cuprinzând cele mai interesante exponate selectate din colecțiile realizate de fiecare clasă: cartea cea mai mare, cea mai mică, cea mai veche, cea mai interesantă.

Călătoria aceasta nu ar fi completă dacă, la rândul nostru, nu i-am îndruma pe elevi să confecționeze o cărticică. În ea, vor ilustra o lectură la alegere, prin desene, colaje, picturi, fotografii sau prin orice altă modalitate de exprimare creativă și estetică. Cele mai reușite produse vor fi înscrise în concursul „Cărticica mea cu ilustrații” la diferite categorii: cea mai creativă copertă, cele mai frumoase pagini, cea mai mică sau cea mai mare carte, cel mai interesant subiect, cea mai potrivită tehnică de realizare. „Jurnalul meu de lectură” este Activitatea VII și reprezintă finalizarea proiectului așa cum a început, prin lectură, cu deosebirea că în această etapă intervine și scrisul creativ pe o perioadă mai îndelungată de timp – durata vacanței de vară.

Deși suntem la jumătatea drumului, avem credința că vom încheia cu bine aventura cărții datorită implicării active a tuturor cadrelor didactice din școală și, nu în ultimul rând, datorită susținerii și încrederii acordate de către conducerea școlii.

Teoriile învățării – modalități de integrare în practicile educaționale

De **Ozana Cozma**

Grădinița cu Program Prelungit Lumea Poveștilor, Constanța (Constanța)

Teoriile învățării, de la decodificarea de semnale și până la învățarea și aprofundarea noțiunilor, din etapa dezvoltării perceptiv-intuitivă a copiilor, se observă în orice moment educativ organizat de cadru didactic, iar conștientizarea lor face ca actul educativ să fie unul cu țintă precisă, organizat și documentat. Corelând teoriile învățării cu practica pedagogică, se pot crea situații de joc și învățare în care copiii exersează, își formează deprinderi, comportamente, dau răspunsuri acționale sau verbale.

Pentru învățarea de semnale, copiii știu că la sunetul clopoțelului se finalizează jocul sau activitatea pe sectoare, iar când aud cântecelul „Unul după altul în rând né-așezăm” înseamnă că e timpul să se pregătească pentru rutinele legate de toaletă și servirea masei. Prin învățarea de tip stimul-răspuns, copilul va ști că atunci când așază corect o imagine reprezentând un fenomen natural (soare, ploaie, vânt, ceață) la anotimpul respectiv și primește aplauzele colegilor, înseamnă că a răspuns/ acționat corect. În învățarea de secvențe, copilul învață algoritmul îndoirii hârtiei pentru a realiza o bărcuță sau învață să se îmbrace și să se dezbrace pentru perioada de somn. Când memorează versurile

dintr-o poezie sau dintr-un cântecel, ei aplică diverse tehnici mnemonice mai mult sau mai puțin empirice, prin învățarea de asocieri verbale. Învățarea prin discriminare se realizează, când comparăm jucăriile sau formele geometrice și observăm culoarea, mărimea, forma, grosimea și alte însușiri specifice fiecăreia. Tot prin discriminare se selectează fructele unele de altele, cum e mărul în comparație cu para, stabilind asemănări și deosebiri.

Învățarea noțiunilor este frecventă în faza preșcolară, copiii fiind puși să selecteze diferite elemente ale mediului lor zilnic pe baza unor criterii comune, începând cu grupa mică de la selectarea tuturor jucăriilor de plus, la selectarea tuturor imaginilor care încep cu sunetul A, la grupa mare. Grupa de copii se formează și se încheagă pe baza unor reguli stabilite de la început pe care toți membrii ei trebuie să și le însușească și să se raporteze la ele. Există un spațiu în clasă unde aceste reguli sunt ilustrate și activități în care sunt discutate și exemplificate din mediul cunoscut copilului. Așa se procedează privind învățarea regulilor de grup, dar tot așa se învață că nu există joc în care să nu se stabilească niște reguli și roluri de îndeplinit. La jocul „Cuibul păsărelelor”, copiii-păsărele au voie să iasă din cuiburile-copii numai la semnal, la activitățile de pictură, trebuie să așeze pensula în paharul de apă, după folosire, la activitățile practice, va pune capacul de la lipici după folosire, la jocurile de construcții, materialele care nu fac parte din construcția terminată se vor așeza la locul lor, etc. Când li se oferă pentru prima dată regulile, li se oferă și explicațiile cauzale, apoi se insistă pe exersare și pe respectarea ei.

Învățarea prin rezolvarea de probleme se aplică la grădiniță, când i se dă copilului posibilitatea să găsească diferite soluții la problemele practice ivite sau când i se oferă o situație ipotetică spre rezolvare. „Cum putem transforma o foaie de formă pătrată într-un cerc, ca să realizăm o minge?” sau „în bucătărie pe o etajeră sunt 3 cănuțe, mai sus mai sunt încă 2 cănuțe, câte sunt în total?”... „cum împart 5 prăjituri în două farfurioare?”

Fiind perioada preoperatorie a gândirii, majoritatea experiențelor educative ale copiilor se bazează pe antrenarea analizatorilor, deci pe formarea de percepții și reprezentări variate. De aceea, copiii sunt îndemnați să vadă forme, culori, să discrimineze sunetele muzicale sau instrumentele audiate, să pipăie forme și texturi (pentru forme și asperități), să cântărească obiecte (greutate), să miroasă fructe, flori, alimente, să aprecieze distanțe (aproape/ departe), să experimenteze în diverse jocuri senzoriale momente în care își activează o senzație în lipsa văzului. Prin învățarea motorie, copiii vor ști să formeze o coloană de gimnastică, să se așeze în cerc, să execute mișcări pentru diverse segmente ale corpului („Ceașul”, „Morișca”, „Țăiem lemne” etc.), să se deplaseze pe spații înguste, cum ar fi o bancă, să sară pe ambele picioare, să prindă mingea cu ambele mâini, etc.

Și cum mișcarea este însoțită de cuvânt, fie prin explicațiile oferite, fie prin exprimare și verbalizarea acțiunii, prin învățare verbală, copiii vor cunoaște semnificația unor cuvinte noi dintr-o poveste, vor cunoaște specii de pești, vor ști elementele specifice unui anotimp, vor ști să se exprime în propoziții, etc. Apoi cuvântul conduce la învățarea conceptelor, educatoarea creând condiții de joc și învățare, prin care copiii vor explica de ce au ales să așeze cercul roșu în mulțimea formelor geometrice roșii sau de ce calul nu se potrivește în grupa animalelor sălbatice.

Învățarea socială este strâns legată de învățarea regulilor și

reglează și normalizează modul de interacțiune a copiilor din grupă și a adultului cu copiii. Învățând să se respecte când vorbesc, să vorbească pe rând, să-și ofere ajutor, atunci când pot, să fie politicoși, să coopereze, să-și comunice unii altora emoțiile, atât cele plăcute, cât și cele neplăcute, să-și țină promisiunile, să se ierte reciproc greșelile. Toate acestea vor putea fi formate prin secvențe de joc și situații de învățare complexă, de interrelaționare, prin intermediul unei atitudini constante a cadrului didactic și pe o durată de timp îndelungată. Dar efectele vor fi durabile și vizibile în sensul dezvoltării unui comportament prosocial.

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: Institutul pentru Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice